

Markis

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Kilenczedik évfolyam. 41. szám. Szerkeszti: Székelyudvarhely, 1911. okt. 12.

Előzetési ára: községeknek, valamint kör-
és községi jegyzőknek egész évre 6 korona.
Egyes szám ára 50 fillér.

Dr. Keith Ferenc
várm. tb. főjegyző.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székely-
udvarhely. Árpád-utca 3. szám, hová az elő-
fizetési pénzek küldendők.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

293.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Szám 97326—VIII.—2.

Körrendelet valamennyi városi és vármegyei törvényhatóságnak, továbbá Budapest székesfővárosnak és Fiume városának.

A költséges befektetésekkel és fáradtságos munkával létesített szőlők jövedelmezőségének biztosítása és a borértékesítési viszonyoknak e célból szükséges javítása érdekében különös súlyt helyezek arra, hogy a borhamisítás és a hamisított borok forgalombahozatala minden lehető módon megakadályoztassék.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a bortörvénybe (1908: XLVII. t. cz.) ütköző kihágások elkövetésére legalkalmasabb a szüret ideje s az ezt követő időszak.

Nagy súlyt helyezek tehát arra, hogy ezen alkalomból a közönség és a hatóságok figyelmé a bortörvény fontosabb rendelkezéseire különösen is felhivassék.

E célból felhívom a Czimet, hogy egyrészt szigorúan ellenőrizze, hogy az 1908: XLVII. t. cz. 13. §-ában említett és ugyanazon évi 12454. eln. számú körrendelettel a törvényhatóságnak megtehető számú példányban rendelkezésére bocsátott nyomtatvány az idézett törvényszakasz utolsó bekezdése rendelkezésének megfelelően ne csak minden az illető italok készítésére, kezelésére, rakározására, vagy forgalombahozatalára szolgáló helyiségben, hanem a törvényhatósága területén lévő minden községben a község házánál is okvetlenül szembeötölő helyen és könnyen olvashatóan kifüggesztve tartassék, másrészt a törvény legfontosabb alábbi rendelkezései az ottani helyi lapok útján, továbbá az érdekelt községekben való kidobolás útján vagy a helyi szokásnak megfelelő más alkalmas módon minél szélesebb körben közhírré tévessenek:

1. A mustot, vagy bort cukrozni tilos. Erre

ugyan kivételesen engedélyt adhat az illető ker. m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő, vagy m. kir. vinczellériskolai igazgató, de csak olyan esetekben, amikor a must természetes cukortartalma a kedvezőtlen időjárás, vagy elemi csapás következtében annyira csekély, hogy a mustnak tényleg szüksége van a cukrozásra.

2. Édes bor készítése céljából a mustba vagy borba cukrot tenni feltétlenül tilos, erre tehát egyáltalában nem kaphat senki sem engedélyt.

3. Törkölybort, csigert, lórét csakis azoknak a kisebb szőlőbirtokosoknak szabad készíteni, akiknek 4 kataszteri holdnál nagyobb szőlőjük nincs és a kik bor, must, borkészítésre szánt szőlő, vagy borseprő adásvételével vagy borméréssel, illetve kis mértékben való elárusítással nem foglalkoznak. Azonban ezek is csak a saját termésű szőlőjük törkölyéből és csakis a saját házi szükségletük fedezésére készíthetnek törkölybort, még pedig a következő korlátozással:

a) Törkölyborkészítésre három naponál régiebb szőlőtörkölyt használni tilos.

b) Ugyanazt a törkölyt csak egyszer szabad törkölyborkészítésre használni.

c) Törkölybor készítése céljából csak annyi vizet szabad felönteni a törkölyre, a mennyi legfeljebb egy negyedrésze annak a szinmustnak, amely ugyanarról a törkölyről szüretett, vagyis egy hektóliter must törkölyből legfeljebb 25 liter törkölybor készíthető. De egy szőlőbirtokos még így is csak annyi törkölybort készíthet, a mennyi az ő egy évi házi fogyasztására szükséges és ez semmi esetre sem lehet több egy évben 20 azaz husz hektóliternél.

d) Cukrot a törkölybor készítéséhez használni tilos.

e) Pálinka (konyak) főzés céljaira nem szabad törkölybort készíteni.

f) Törkölybort forgalomba hozni tilos.

g) A ki törkölybort akar készíteni, tartozik ezen szándékát legalább 48 órával előbb a községi előljárásnak írásban, vagy szóval bejelenteni s ugyanakkor azt is közölni, hogy mennyi törkölybort akar készíteni s mikor és hol fogja azt készíteni.

h) A törkölybort tartalmazó hordókat vagy egyéb tartályokat törkölybor felirással kell ellátni és a többi hordótól elkülönítve kell tartani.

4. A bort vagy törkölybort szeszezni, vagyis a szesz tartalom emelése végett abba szeszt önteni tilos.

5. A borseprőből, vízzel borhoz hasonló italt készíteni tilos.

6. Az összevásárolt borseprőből való borpréselést üzletszerűleg folytatni s az összevásárolt seprőből kipréselt bort forgalomba hozni tilos.

7. A bortörvénybe ütköző kihágások szigoruan büntetettek. A büntetés 3 hónapi elzárásig és 1000 kor. pénzbüntetésig terjedhet.

Budapest, 1911. szeptember 22.

Gróf Serényi s. k.

Szám 7111—1911.

Székelyudvarhely város rendőrkapitányának és valamennyi községi és körjegyzőnek.

Fenti rendeletet az abban foglaltaknak megfelelő további eljárás végett kiadom.

Székelyudvarhely, 1911. évi szeptember 28.

Alispán helyett:

Dr. Keith tb. főjegyző.

294.

Komárom vármegye alispánjától

Szám 9796—1911. ai.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Tardos községben folyó évi augusztus 8-án tüzvész pusztított, mely az amugy is szegény község lakosságának jelentékeny részét az anyagi tönk szélére juttatta, 54 lakóház a hozzátartozó mellékpületekkel lett a pusztító elem martalékvá 69 család vált hajléktalanná és földönfutóvá. Mint-hogy a nevezett községből folytonosan nagymértékben történnek kivándorlások, félő, hogy a tűzkár által sujtott családok, amennyiben hathatós segélyben nem részesíttetnek s ez által lehetővé nem tétetik számukra, hogy leégett házaikat újból felépítsék, valamennyien vándorbotot vesznek kezükbe.

Kétszeres szükség van tehát a nemesen érző társadalom segítő kezére. Azon tiszteletteljes kérelemmel fordulok ennél fogva a tekintetes társ-törvényhatósághoz, hogy az elemi csapás által sujtottak felsegélyezésére s azoknak a magyar haza és a munkás társadalom részére való meg-mentésére segítő kezet nyújtani s e végből hatósága területén gyűjtést eszközölni sziveskedjék.

A befolyt adományokat sziveskedjék címre elküldeni.

Komáromi, 1911. szeptember 25.

Alispán helyett:

Asztalos s. k., főjegyző.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám 7386—1911.

Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének, a három járási főszolgabírónak, valamennyi községi és körjegyzőnek.

A gyűjtés megkísérlése és eredmény esetén a gyűjtött összegnek közvetlenül a fenti címre leendő eljuttatása céljából kiadom.

Székelyudvarhely, 1911. okt. 3.

Alispán helyett:

Dr. Keith tb. főjegyző.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

295.

123,077—1911. B. M. számú körrendelet.
XI.

Csoportosan vándorló cigányoknak Törökország területéről történt kitiltása.

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

Az ottani császári kormány a csoportosan vándorló cigányokat Törökország területéről tiltotta és utasította az ottomán császári konzuli hatóságokat, hogy ily egyének utleveleinek látta-mozását tagadják meg.

Midőn erről Czimet értesitem, egyben felhívom, miszerint intézkedjék, hogy a csoportosan utazó vándorcigányok részére Törökország területére nézve utlevelek ezentul ki ne állíttassanak.

Budapest, 1911. szept. 26.

A miniszter helyett:

Horváth Emil s. k.,
államtitkár.

Udvarhelyvármegye alispánjától

Szám 7471—1911.

Székelyudvarhely város rendőrkapitányának s az összes községi és körjegyzőknak.

Tudomásvétel és mihez tartás céljából közlöl. Székelyudvarhely, 1911. október 30.

Alispán helyett:

Dr. Keith tb. főjegyző.

296.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Szám 68355. III—1.

Körrendelet.

Valamennyi város és vármegyei törvényhatóságnak.

A huszvizsgálat tárgyában kiadott 54,300—908. számú itteni rendelet 9. §-a értelmében kutyát sem a vágóhid helyiségeibe, sem a vágóhid udvarába bocsátani nem szabad.

E rendelkezés az állat- és közegészségügy érdekeinek megóvását czélozza, mert azon veszély elhárítására irányul, a mely a vágóhídon tartózkodó és ott eleséghoz jutó kutyák részéről az állatokat és embereket egyaránt fenyegeti.

A vágóhidakon ugyanis az állatok feldolgozása folyamán a beteg állatok testéből sokféle ragály kerül ki s ha ehhez a kutya hozzá jut, nemcsak állati betegségek terjesztője, hanem az emberre is veszélyessé válható betegségeknek, az echinococcus-kórnak közvetítője is lehet.

Mintthogy azonban a huszvizsgálat tárgyában kiadott fent idézett rendelet 82., 88., 5. és 6. §-a a vágóhidakon felszabaduló ragály anyag gondos és mielőbbi megsemmisítésére is nagy súlyt helyez, amennyiben a kifogásolt és az emberre vagy állatra veszélyes hussal való elbánást, illetőleg az ily hus megsemmisítését, továbbá az elkobzott zsigernek ládába zárását, valamint a vágóhelyiségeknek minden használat után való alapos megtisztítását írja elő, ragadós betegségben talált állat levágása után pedig a vágóhelyiség, az eszközök, az emésztőgödör és a kobzóláda fertőtlenítését is kötelezővé teszi, ennél fogva kétségtelen, hogy a rendelet ezen intézkedései folytán a vágóhidakon nem állandóan, hanem csakis az ott folyó ipari munka ideje alatt fertőződhetik a kutya, illetve juthat olyan ragályhoz, amelynek elhurczolásával betegségek terjesztőjévé lehet, míg a vágások előtt, nemkülömben azok befejezésével a kóros szervek eltakarítása és a vágóhelyiségek megtisztítása után a vágóhid nem tekinthető olyan fertőzött területnek, a melytől a kutya távoltartása a köz- és állategészségügy szempontjából feltétlenül szükséges volna.

Ennek folytán kutyának a vágási idő letelte és a vágóhid megtisztítása után a vágóhídon való tartását indokolt esetekben, nevezetesen olyankor amikor a vágóhid őrzésének vagy az ottan való patkányirtásnak szüksége felmerül, megengedhetőnek tartom annál inkább, mert a vágóhidak a községek beépített területén kívül lévén felállítandók, a szegényebb községek érdeke egyenesen megköveteli, hogy azokat a vagyonbiztonság szempontjából az olcsó házörző ebbel védjék és mert a vágóhídon való patkányirtásra mérget használni veszélyes volna, a bakteriummal való patkányirtás pedig ez idő szerint még megbízhatatlan eljárás s így e czéla ebek alkalmazása a legmegfelelőbbnek mutatkozik.

Azon veszély biztos elhárítása céljából azonban, amely az említettek szerint a vágóhídon tartott kutyák részéről az állat- és közegészségügyet fenyegeti, a vágóhídon való kutyatartást a következő feltételekhez kötöm:

Községek vágóhidjain kutyát csakis az 1888. évi VII. t.-cz. 125. §-ában jelzett I. fokú állategészségügyi hatóság engedélye alapján szabad tartani. E hatóság az engedélyt csakis az elől-

említett, megokolt esetekben és csak ott adhatja meg, ahol a huszvizsgálati rendeletnek a vágóhídon felszabaduló ragály megsemmisítésére irányuló rendelkezéseit minden esetben pontosan betartják és ahol ezen kutyáknak a vágóhídi üzem ideje alatti elhelyezésére alkalmas, elkerített helyről gondoskodva van. A vágóhídon tartott kutyák csakis az üzem befejezése után és csak a következő vágási időig bocsáthatók szabadon, a vágóhid területéről pedig máshová nem vihetők és ha feleslegessé válnak, haladéktalanul kiirtandók.

Törvényhatósági és rendezett tanácsú városok a fent felsorolt feltételek mellett külön kieszaközlendő engedély nélkül tarthatnak kutyát vágóhidjukon.

Erről a városi törvényhatóságokat tudomásvétel, a vármegyei törvényhatóságokat pedig a területükön levő rendezett tanácsú városokkal, községekkel és állategészségügyi hatóságokkal leendő közlés végett értesitem.

Budapest, 1911. évi szeptember 23.

A miniszter helyett:

Kazy s. k.,
államtitkár.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám 7454—1911.

Valamennyi főszolgabíró, Székelyudvarhely város polgármestere, rendőrfőkapitányság és valamennyi község előljáróságának.

Fenti miniszteri rendeletet tudomás és ahhoz alkalmazkodás végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1911. október 4.

Alispán helyett:

Dr. Keith tb. főjegyző.

297.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám 7321—1911.

Engedély.

Általános beszerzési és szállítási r. t. hirlap osztályának

Budapest

V. ker. Kádár-ut 4. sz.

Beadott kérésre »Budapest«, »Kis Ujság«, »Ejnye be jó«, »Az Est«, »Friss Ujság«, »Népszava«, »Sport Hirlap« című napi-, illetőleg hetilapoknak Udvarhelyvármegye területén való utcai elárusítására az engedélyt három havi időtartamra vagyis folyó évi október hó 1-től deczember hó végéig megadom.

Egyben figyelmeztetem, az 1608—897. és a 71770—905. számok alatt kiadott belügyminiszteri körrendeletben foglaltaknak szigorú és pontos betartására.

Székelyudvarhely, 1911. október 5.

Alispán helyett:

Dr. Keith tb. főjegyző.

Mindenik járási főszolgabírónak, Székelyudvarhely r. t. város rendőrkapitányának és polgármesterének, valamint az összes községek előjáróságának.

Tudomás vétel és szigorú ellenőrzés végett közlöm.

Székelyudvarhelyen, 1911. október 5.

Alispán helyett:

Dr. Keith tb. főjegyző.

298.

Tiller Mór és Társa

Budapest, 1911. szeptember 26.

IV. Váczi-utca 35. szám. Eskü-ut 3., az uj Erzsébet-hid közelében (saját palota.)

Nagytekintetű Alispáni hivatal!

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium f. évi augusztus 26-án kelt 86.347-14 számú magas rendelete folytán mi kaptuk a megbízást a letett Werndl-féle katonai fegyverek eladására.

A selejtes minőségű Werndl-féle fegyvereket a magas kormány már ezelőtt eladta, így most általunk az egész uj, vagy csak igen kevésse használt fegyverek kerülnek forgalomba.

Az összes fegyverek tiszták, rozsdamentesek, katonai puskaművesek által kipróbáltak és teljesen használhatók.

Tisztelettel kérjük a nagytekintetű Alispáni hivatalt, méltóztatásuk a hatáskörébe tartozó főszolgabírói és körjegyzői hivatalokat, városi és községi előjáróságokat, erdőgondnokságokat és a többi hivatalokat erről körrendeletben értesíteni és utasítani, hogy fegyverszüükségletüket, valamint a rendőrök, erdő- és mezőőrök és egyéb megyei alkalmazottak fegyverszüükségletét czégünknel mielőbb megrendeljék.

A magas kormányának a közbiztonság érdekében az idézett rendeletben kifejezett intencióinak megfelelően ezen kitűnő fegyverek és tartozékaik árai a legjutányosabban lettek megállapítva, hogy azokat minden erre jogosult hatóság a kellő mennyiségben beszerezhesse.

1 drb egészen uj eddig meg sohasem használt Werndl-féle gyalogsági fegyver	9 kor.
1 drb kevésse használt, de épen olyan jó Werndl-féle gyalogsági fegyver	7 kor.
1 drb használt, de szintén jó Werndl-féle gyalogsági fegyver	5 kor.
1 drb fegyverszurony	1 »
1 » fegyverszija	1 »
1 » fegyverszija szélesebb és finomabb	2 »
1 » derékszija	3 »
1 » tölténytáska	3 »
1 » éles töltény	10 fill.
1 » csavarhuzó	20 »

Az összes szijazat mind saját készítményű uj munka.

Rendkívül fontos! Ezen készlet az utolsó,

mely ilyen olcsó árak mellett kerül forgalomba: ezentul fegyverek nem fognak kiadatni.

A megrendeléseket beérkezésük sorrendjében teljesítjük; tekintettel az előre látható tömeges megrendelésre igen ajánlatos a szükségletet mielőbb megrendelni

Kiváló tisztelett:

Tiller Mór és Társa s. k.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám 7323—1911.

Mindenik járás főszolgabírójának, Székelyudvarhely r. t. város rendőrkapitányának és polgármesterének, valamennyi községi és körjegyzőnek.

Tudomásvétel végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1911. október 5.

Alispán helyett:

Dr. Keith tb. főjegyző.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körölvények.

Állati betegségek. *Sertésvész* megszűnt Homoróddaróc, Hodgya és Homoródszentpéter községek sertésállományában.

Bivalyész megszűnt Homoródljánosfalva község bivalyállományában.

Pályázati hirdetmény. (87820—911. honvédelmi miniszteri szám.) Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékezetű József főherceg ur Ó cs és kir. Fensége honvéd főparancsnokságának 25 évfordulója alkalmából, s annak emlékére, a m. kir. honvédség árvái részére, az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül jelenleg az Erzsébet leányárvaházban egy hely kerülhet betöltés alá, a mely helyre ezennel pályázat hirdettetik.

Az árvaházba való felvétel kellékekép igazolandó:

a) az, hogy a felvétetni kért gyermek tényleg a m. kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója;

b) a vagyontalanság;

c) félárvánknál (a kik tudniillik apátlanok vagy anyátlanok) az életben levő szülő vagyontalansága;

d) hogy az árva G. életét már betöltötte és a 12-ik életét még tul nem haladta;

e) hogy ép testű és elméjű, a himlőn át esett, vagy ellene sikerrel beoltatott;

Az árva kora és a szülők elhalálása hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elmebeli állapot, a himlőoltás és a vagyontalanság közhatóságilag hitelesített orvosi és helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó.

A kellően felszerelt bélyegtelen kérvények, — melyekben a szülő vagy gyám neve, állása

és lakhelye (város, megye, utolsó posta) is fel-
említendő, — folyó évi *október hó 31-ig* a m. kir.
honvédelmi ministerhez nyújtandók be, a honnan
Budapest székesfőváros hatóságához fognak kül-
detni és a kijelölési jog gyakorlása végett József
főherczeg ur Ó cs. és kir. Fenségéhez fognak fel-
terjesztetni.

Az alapítványi hely az 1911/12. tanév folya-
mán lesz betöltendő s a felvétel vagy fel nem
vételtől az árvák hozzátartozóit Budapest székes-
főváros tanácsa hatósági uton fogja értesíteni.

Felhivom a törvényhatóságot, hogy ezen
pályázati hirdetményt a törvényhatóság egész
területén a szokásos módon a legszélesebb kör-
ben azonnal tegye közhirrre. A miniszter helyett:
Karátson, s., k., államtitkár.

Elveszett borju. Egyed Mihály székelyderzsi
lakosnak 1911. szept. 30-án egy 1½ éves fehér

űsző borjuja Székelyderzs községből ismeretlen
helyre elbolyongott.

Elveszett csikó. Bedő Sándorné erdőfülei
lakos tulajdonát képező 2½ éves szürkés (derezs)
kancza csikó a legelőről f. évi szept. 15 körül
elszaladt; megtalálása esetén Erdőfüle község elől-
járósága értesítendő.

Elveszett hám. Folyó évi augusztus hó
19-én Székelypálfalván Andrásfi Mózes firtosvár-
aljai lakos lovairól az arra járók a hámot ellopták;
a hám régi használt és foltozott volt. Fekete
dupla szijakból készült. Megtálálása esetén tulaj-
donos értesítendő.

Körözendő személyek. 295. *Rózsa János*
és neje szül. *Fülöp Ilka* székelyszállási illetőségű
szökött cselédek nyomozandók és feltalálásuk
esetén a Székelykeresztur járási főszolgabíró a
3476—911. számra való hivatkozással értesítendő.

